

Natura 2000 gebied 148 - Swalmdal

(Zie leeswijzer)

Kenschets

Natura 2000 Landschap:	Beekdalen
Status:	Habitatrichtlijn
Site code:	NL2003045
Beschermd natuurmonument:	-
Beheerder:	Staatsbosbeheer, Rijkswaterstaat, particulieren
Provincie:	Limburg
Gemeente:	Beesel, Swalmen
Oppervlakte:	122 ha

Gebiedsbeschrijving

De Swalm is een meanderende beek in Midden-Limburg, diep ingesneden in het Maasterrassen landschap. De beek ligt op de overgang van het plateau tussen Maas en Rijn naar het Maasdal. Op diverse plaatsen aan de voet van de terrassen treedt kwel op en ontspringen bronnetjes; hier zijn soortenrijke elzenbroekbossen ontstaan. In de beek komt de gemeenschap van vlottende waterranonkel voor. Het gebied bestaat verder uit rietlanden, moeras, vochtige graslanden, plaatselijk inunderende hooilanden, bosjes en struwelen. Verder behoort ook een stroomdalgrasland nabij de Maas tot het gebied.

Begrenzing

De begrenzing van het Habitatrichtlijngebied (zoals aangemeld) is op de kaart op enkele technische punten verbeterd:

- Verharde wegen, spoorwegen en bebouwing, die reeds tekstueel waren geëxclaveerd, zijn aan de rand van het gebied zoveel mogelijk ook op de kaart buiten de begrenzing gebracht.
- De begrenzing is waar mogelijk gelegd langs topografisch herkenbare lijnen, zoals wegen, wateren, perceelscheidingen en bosranden.

Overige wijzigingen van meer dan 1 ha worden in de volgende alinea toegelicht.

De begrenzing van het Habitatrichtlijngebied (zoals aangemeld) is op een aantal plaatsen aangepast:

- Aan de noordzijde is de begrenzing uitgebreid met een smalle strook grasland (2,7 ha) langs de Maas aan de voet van de Donderberg voorbij de monding van de beek wegens aanwezigheid van het habitatype *H6120 stroomdalgraslanden.
- Ter hoogte van Wieler is westelijk van de Swalm een graslandperceel dat geen betekenis heeft voor de instandhouding van het gebied en geen status heeft in het gebiedsplan als onderdeel van het gebied komen te vervallen (ca. 6 ha).
- In het oosten van het gebied was onbedoeld het zwembad 'de Bosberg' in de begrenzing meegenomen, dit deel is nu uit de begrenzing verwijderd (ca. 4 ha).

Natura 2000 database

Habitattypen

Code	Habitatype
H3260	Beken en rivieren met waterplanten

H6120	Stroomdalgraslanden
H91E0	Vochtige alluviale bossen

Habitatrichtlijnsoorten

Soortnr	Soort
H1016	Zeggekorfslak
H1163	Rivierdonderpad

Voorstel voor het toevoegen aan de database:

H1337	Bever ³
-------	--------------------

Kernopgaven

- 5.02 **Herstel beeklopen:** Herstel beeklopen met natuurlijke morfologie, dynamiek en waterkwaliteit, op landschapsschaal, o.a. t.b.v. gaffellibel H1037, beekprik H1096, rivierprik H1099, rivierdonderpad H1163 met name: Drentse Aa, Swalm, Dinkel en Roer.
- 5.07 **Vochtige alluviale bossen:** Herstel kwaliteit en vergroting areaal vochtige alluviale bossen (*essen-iepenbossen*) *H91E0_B en (*beekbegeleidende bossen*) *H91E0_C en behoud leefgebied zeggekorfslak H1016.

Instandhoudingsdoelen

Algemene doelen

Behoud van de bijdrage van het Natura 2000 gebied aan de biologische diversiteit en aan de gunstige staat van instandhouding van natuurlijke habitats en soorten binnen de Europese Unie.

Behoud van de bijdrage van het Natura 2000 gebied aan de ecologische samenhang van het Natura 2000 netwerk zowel binnen Nederland als binnen de Europese Unie.

Behoud en waar nodig herstel van de ruimtelijke samenhang met de omgeving ten behoeve van de duurzame instandhouding van de in Nederland voorkomende natuurlijke habitats en soorten.

Behoud en waar nodig herstel van de natuurlijke kenmerken en van de samenhang van de ecologische structuur en functies van het gehele gebied voor alle habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd.

Behoud of herstel van gebiedsspecifieke ecologische vereisten voor de duurzame instandhouding van de habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd.

Habitattypen

H3260 Submontane en laagland rivieren met vegetaties behorend tot het *Ranunculion fluitantis* en het *Callitrichio-Batrachion*

Doel Behoud oppervlakte en kwaliteit beken en rivieren met waterplanten, *waterranonkels* (subtype A).

Toelichting Het habitatype beken en rivieren met waterplanten, *waterranonkels* (subtype A) komt veel en goed ontwikkeld voor dankzij de relatief snel stromende en vrij meanderende waterloop van de Swalm.

H6120 *Kalkminnend grasland op dorre zandbodem

Doel Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.

Toelichting Het habitatype stroomdalgraslanden is alleen nog voorbij de monding van de beek langs de Maas aanwezig aan de voet van de Donderberg. De aanwezigheid van het type hier is van belang voor de geografische spreiding. In het verleden kwam het type meer

langs de Swalm voor. Omdat het habitatype landelijk gezien in een zeer ongunstige staat van instandhouding verkeert, wordt herstel nagestreefd in het Swalmdal, in het benedenstroomse deel op zandige afzettingen.

H91E0 *Bossen op alluviale grond met *Alnus glutinosa* en *Fraxinus excelsior* (Alno-Padion, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)

Doel Behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit vochtige alluviale bossen, *beekbegeleidende bossen* (subtype C).

Toelichting Het habitatype vochtige alluviale bossen, *beekbegeleidende bossen* (subtype C) komt op meerdere plaatsen voor in de vorm van fraai ontwikkelde elzenbroekbossen. Binnen het huidige areaal alluviale bossen is kwaliteitsverbetering mogelijk aangezien een deel door eutrofiering matig is ontwikkeld.

Soorten

H1016 Zeggekorfslak

Doel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.

Toelichting Dit gebied levert voor de zeggekorfslak één van de grootste bijdragen.

H1163 Rivierdonderpad

Doel Behoud verspreiding, kwaliteit en omvang leefgebied voor behoud populatie.

Toelichting De rivierdonderpad heeft in de Swalm een grote populatie. Het betreft één van de weinige populaties van de rivierdonderpad in beken in ons land, het biotoop waar de soort landelijk sterk bedreigd is.

H1337 Bever

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie.

Toelichting De bever is uit het gebied bekend, maar het is vooralsnog niet duidelijk hoe groot de populatie hier is. Op termijn kan het gebied een grotere bijdrage leveren aan een levensvatbare populatie in het Maasdal.

Complementaire doelen

Soorten

H1037 Gaffellibel

Doel Behoud omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor vestiging duurzame populatie van ten minste 150 volwassen individuen.

Toelichting De gaffellibel heeft een zeer ongunstige staat van instandhouding door het tekort aan gebieden en de landelijk te geringe populatiegrootte. De beoogde vestiging van een nieuwe populatie (met het voor een duurzame populatie minimaal noodzakelijke aantal dieren) is gebaseerd op het realiseren van een landelijk gunstige staat van instandhouding. De soort kwam in het verleden in het gebied voor en heeft zich recent alweer voortgeplant.

Synopsis

Habitattypen	Staat van instandhouding	Relatieve bijdrage	Doelstelling oppervlakte	Doelstelling kwaliteit
H3260_A Beken en rivieren met waterplanten (<i>waterranonkels</i>)	-	++	=	=
H6120 Stroomdalgraslanden	--	+	>	>
H91E0_C Vochtige alluviale bossen (<i>beekbegeleidende bossen</i>)	-	+	=	>

<i>Soorten</i>		<i>Staat van instandhouding</i>	<i>Relatieve bijdrage</i>	<i>Doelstelling leefgebied</i>	<i>Doelstelling populatie</i>
H1016	Zeggekorfslak	--	+	=	=
H1163	Rivierdonderpad	-	+	=	=
H1337	Bever	-	-	=	>

³ Op basis van recente informatie blijkt de soort thans voor te komen binnen de (huidige) begrenzing van het Natura 2000 gebied.